

KELLE MID'Ä PID'ÄY — KUKA TARVITSEE MITÄKIN

—
ANNELI SARHIMAA

VÄITÖKSENALKAJAISESITELMÄ
HELSINGIN YLIOPISTOSSA
20. MARRASKUUTA 1999

»No nyt pitää varmaan aloittaa se esitelmä. Väitöstilaisuudenhan täytyy alkaa väittelijän puheenvuorolla. Jokaisen väittelijän on ihan pakko kertoa aluksi tutkimuksestaan parinkymmenen minuutin ajan. On noudatettava perinteitä: väittelijän kuuluu esitellä työtään paikalla olijaille, aivan kuten vastaväittäjän tulee alkupuheenvuorossaan käsitellä työn yleistä merkitystä. Ja silti: kaikkeen sitä pitääkin ihmisen päänsä pistää!»

Yllä olevaan ajatuskatkelmaan sisältyy seitsemän erilaista välttämättömyyden ilmausta: *pitää aloittaa* ja *pitää pistää*; *täytyy alkaa*; *on pakko kertoa*; *on noudatettava*; *kuuluu esitellä* ja *tulee käsitellä*. Esimerkki pyrkii havainnollistamaan sitä, että suomessa kuten muissakin kielissä välttämättömyyden ilmaukset ovat sekä sanastollisesti että rakenteellisesti hyvin varioivia. Ilmaisukeinojen moninaisuuden vuoksi emme todennäköisesti edes huomaa, kuinka usein itse asiassa käytämme välttämättömyysrakenteita.

Välttämättömyyden tai pakon ilmaiseminen on yksi tavallisimpia puhetahtumia, ja välttämättömyyden ilmaukset ovat

tärkeä osa ihmiskielten systeemejä. Lea Laitisen (1992) tutkimuksen mukaan suomen kielen välttämättömyydenilmaukset liittyvät samanaikaiseen tai suunnitteilla olevaan tekemiseen, ja niitä käytetään paljon yleispersoonaisissa käskyissä, moraalisäännöissä, elämänohjeissa ja perinnetavoista puhuttaessa. Anneli Kauppinen (1998) puolestaan on osoittanut, että välttämättömyyttä ilmaisevat puhekuviot ovat yksi keskeisiä tapoja, joilla äidinkieltään opetteleva suomalaislapsi ilmaisee halujaan ja toiveitaan, myötäilee tai suunnittelee tekemistä ja pukee sanalliseen muotoon aikuisilta oppimiaan tapoja ja käytänteitä.

Eri kielten välttämättömyyden ilmauksia, nesessiivirakenteita, on tutkittu yleiskielitieteellisen modaalitutkimuksen piirissä paljonkin. On osoitettu, että välttämättömyys voi juontua ulkoisesta syystä, se voi syntyä ihmisen sisäisestä tarpeesta tai pohjata viime kädessä tapakulttuurin tai yhteisön moraalinormien asettamiin velvoitteisiin. Käytännössä nämä eri modaalisuuden lajit aktivoituvat usein samanaikaisesti. Nesessiivirakenteiden modaalimerkityksen tulkinta on pitkälti kontekstisidonnaista, ja melko usein on mahdotonta luokitella jokin ilmaisu yksiselitteisesti vain jonkin tietyn modaalisuuden lajin piiriin kuuluvaksi.

Kaikissa tuntemissani kielissä on käyt-

tössä lukuisia nesessiivirakenteita. Joidenkin rakenteiden on voitu osoittaa eroavan toisista jonkin merkitysvivahteen osalta. Esimerkiksi englannin *have to* eroaa muun muassa apuverbistä *must* siinä suhteessa, että *have to* ilmaisee välttämättömyyden ohella selkeästi aikomusta; venäjässä taas verbi *pridetsya* (erityisesti preteritimuodossaan *prishlos'*) poikkeaa merkitykseltään muista nesessiivirakenteiden predikaateista siinä, että se antaa ilmaukselle merkitysvivahteen 'ulkoisten olosuhteiden vuoksi ei ole muuta vaihtoehtoa kuin toimia jollakin tietyllä tavalla'. Joitakin nesessiivirakenteita käytetään tietyssä kielessä pitkälti synonyymisesti, vapaasti vaihdellen, joidenkin käyttöä taas sääntelevät esimerkiksi sellaiset tekijät kuin puhujan murre- tai koulutustausta: esimerkiksi suomen verbi *täytyy* on enemmän länsisuomalaisten suosiossa, *pitää* taas itäsuomalaisten (Laitinen 1992); ilmaustyyppi *on lähteminen* puolestaan on hyvin kirjakielinen ja luiskahtaa harvoin tavalliseen arkipuheeseen (Ikola, Palomäki ja Koitto 1989).

Osa kielten nesessiivirakenteista on hyvin vanhoja, osa taas on vastikään otettu ilmaisujen varantoon tietoisien kielenrakennuksen kautta tai vieraiden kielten mallin vaikutuksesta. Suomen ja karjalan etäsukukieleen komiin on 1900-luvun kuluessa tietoisesti kotiutettu venäjältä rakenne, jonka predikaatti *dolženes* palautuu venäjän lyhyeen adjektiiviin *dolžen*; unkariin taas on kehitelty saksalaisen mallin pohjalta ns. *muszajj*-rakenne. Kummassakin tapauksessa lainarakenne esittää välttämättömyyden omaperäisiä rakenteita kategorisempaan. Kaiken kaikkiaan välttämättömyyden-ilmaukset ovat monesti hyvin affektiivisia, ja ilmeisesti osin juuri affektiivisuutensa vuoksi ne siirtyvät kielestä toiseen suhteellisen helposti; Arja Koskisen (1999) hiljan tarkastetun väitöskirjan mukaan pohjoissaamen seitsemästä välttämättömyysver-

bistä peräti kuusi on lainaperäisiä (kaksi skandinaavisista kielistä, neljä itämerensuomalaisista kielistä).

Tänään tarkastettava väitöskirjani juontaa juurensa yli kymmenen vuoden takaiseen havaintoon siitä, että karjalan ja venäjän luoteismurteiden nesessiivirakenteet ovat huomattavan samankaltaisia verrattuna yhtäältä karjalan lähisukukieleen suomeen, toisaalta standardivenäjään. Alun perin otin tehtäväkseni selvittää, mistä samankaltaisuus oikeastaan johtuu. Nii vi ennakkoolettamukseni oli, että kyseessä olisi jonkinlainen suora rakenteiden lainautuminen karjalaan venäjältä, ennen muuta sen luoteismurteista. Tutkimuksen edetessä kävi yhä selvemmäksi, että todellisuudessa on kyse huomattavan monimutkaisista kieltenvälisistä vaikutusprosesseista, kehityskuluista, jotka ovat monessa suhteessa rinnastettavissa ns. kieliliittojen, *Sprachbundien*, sisällä tapahtuviin kielten samankaltaistumispyrkimyksiin. Nesessiivirakenteiden valossa karjalan ja venäjän luoteismurteiden suhde on verrattavissa liittoon siinäkin mielessä, että morsioiden tavoin kummankin kielen systeemistä löytyy jotakin uutta, jotakin vanhaa, jotakin lainattua ja jotakin »sinistä» — siis jotakin, jonka alkuperä jää hämärän peittoon.

Huomattava osa hämäräksi jäävistä piirteistä juontuu siitä, että kyse on kirjoittamattomien kielimuotojen kontakteista. Kummastakin varietetista on niukasti jos lainkaan käytettävissä aineistoa omaa vuosisaatamme edeltäviltä ajanjaksoilta. Niin karjalaista kuin luoteisvenäläistä aineistoa tallennettaessa on perinteisesti keskitytty kielenä mahdollisimman puhtaana vieraasta vaikutuksesta säilyttäneiden, yleensä vanhaan polveen kuuluvien ja paikoillaan pysyneiden puhujien haastattelemiseen. Nauhureita edeltävän ajan osalta oletukset karjalan ja venäjän syntaktisesta vuorovaikutuksesta perustuvat lähes yksinomaisesti

muistiin kirjoitetuista kielennäytteistä koottuihin aineistoihin. Kielennäytteiden ongelma syntaksintutkimuksen lähteenä on se, että tekstejä tiedetään lauseistetun, mistä tietysti seuraa, että osa puhesyntaksin ominaispiirteistä on varmasti kadonnut. Kontaktitutkimuksen aineistolähteinä erityisesti julkaistujen kielennäytteiden heikkous on se, että tekstejä on toimitusprosessin kuluessa usein tietoisesti puhdistettu vieraasta vaikutuksesta. Oman tutkimukseni perusaineisto koostuu noin 40 tunnista nauhoitettuja haastatteluja, jotka tein vuosina 1989–1992 eteläkarjalaisella murrealueella Karjalan tasavallassa sekä Venäjän Federaatiossa sijaitsevassa Tverin Karjalassa. Yksi korpuksen parhaita puolia on se, että se sisältää huomattavissa määrin aineistoa keski-ikäisten ja nuorten karjalaisten puheesta.

Väitöskirjaan sisältyvä tapaustutkimus tarkastelee yksityiskohtaisesti yhtä venäjänmallista nesessiivirakennetta, jota kutsun *Duty and obligation* -rakenteeksi eli velvollisuusrakenteeksi, lyhyemmin vain DOCik-

si. Prototyypinen DOC muodostuu predikaatista *dolžen* '[on] velvollinen', ja kahdesta komplementista: Kokijasta, joka ilmaisee, kehen tai mihin välttämättömyys kohdistuu, sekä infinitiivistä, joka ilmaisee, mikä on välttämätöntä. Kuten esimerkiksi (1) näkyy, näillä kolmella rakenteen keskeisellä elementillä on usein omia määrittäitään, tässä *hyvä* ja *kaikki*. DOC eroaa muista karjalan nesessiivirakenteista kahdessa suhteessa. Ensinnäkin, sen predikaatti on venäläisperäinen; vastaavan venäjän kielen rakenteen näette esimerkissä 2. Toiseksi, Kokija on vastaavan venäjän rakenteen tavoin nominatiivissa (*hyvä načal'nik* ja *horošij načal'nik*). Muissa karjalan nesessiivirakenteissa Kokija on joko adessiivi-*alatiivissa* (kuten esimerkissä 3: *kaikilla kolmella*) tai *datiivi-genetiivissä* kuten *hänen* esimerkissä 4.

Lähestyn väitöskirjassani karjalais-venäläistä syntaktista interferenssiä monesta näkökulmasta: kontaktitilannespesifistä, yleiskielitieteellisestä ja metodologisesta. Työn teoreettinen viitekehys on yleisling-

(1)	<i>Hüvä načal'nikka</i>	<i>dolžen</i>	<i>kaikki</i>	<i>tiedeä.</i>
	Exp-Nom	Pred-Nec	Targ-Nom	Inf
	Hyvä johtaja	[on] velvollinen	kaikki	tietää;
	'Hyvän johtajan kuuluu tietää kaikki'.			
(2)	<i>Horoshii nachal'nik</i>	<i>dolzhen</i>	<i>vsyo</i>	<i>znat'.</i>
	Exp-Nom	Pred-Nec	Targ-Acc	Inf
	Hyvä johtaja	[on] velvollinen	kaikki	tietää;
	'Hyvän johtajan kuuluu tietää kaikki'.			
(3)	<i>Pidi</i>	<i>kaikil kolmel</i>	<i>l'ähtie.</i>	
	Pred-Nec	Exp-AdAll	Inf	
	Piti	kaikilla kolmella	lähteä;	
	'Kaikkien kolmen piti lähteä'.			
(4)	<i>Hänem</i>	<i>pit'i</i>	<i>huolehtie</i>	<i>lapsista.</i>
	Exp-Gen	Pred-Nec	Inf	Targ-Elat
	Hänen	piti	huolehtia	lapsista;
	'Hänen piti huolehtia lapsista'.			

▷

vistinen. Tutkimus liittyy kontaktilingvistiikan piirissä yhtäältä diakronoivaan kontaktitutkimukseen, jossa yhdeksi tärkeäksi kysymykseksi on viime vuosina noussut vanhojen kontaktitilanteiden sosiolingvistinen mallintaminen. Se ammentaa myös modernista kaksikielisyystudkimuksesta, erityisesti koodinvaihdon syntaksia ja kielioppia selvittelevästä suuntauksesta sekä pragmaattisen kontaktitutkimuksen kentällä paraikaa kehittyvästä tutkimussuunnasta, jonka tavoitteena on valottaa sekavarieteettien syntymistä koodinvaihdosta kaksikielisen kieltensekoituksen kautta sekakielin etenevän jatkumon avulla.

DOCin alkuperä on ilman muuta selvä: venäjästähän se on tietysti tullut karjalaan. Milloin se on tullut, onkin jo visaisempi kysymys. Yhtäältä on merkkejä siitä, että rakenne voi karjalassa olla varsin vanhakin, toisaalta se aktuaalisessa puheessa käytettynä selvästi heijastaa nykytilannetta, jolle on leimallista jatkuva vaihtelu karjalaisten ja venäläisten sanojen ja kieliopillisten muotojen välillä. Tutkimuksen etenemisen myötä rakenteen ikä karjalassa osoittautui jokseenkin sivuseikaksi: DOC:in tekee kielitieteellisesti äärimmäisen kiinnostavaksi ennen muuta se, että rakenne avaa mikroperspektiivin nykykarjalan rakenteeseen syntaksia laajemminkin.

Nykypuhekarjalan rakenteen ja siinä heijastuvan venäjän kielen vaikutuksen selvittelyn kannalta tutkimukseni kiintoisimpia tuloksia on se, että nykykarjalaisessa puheyhteisössä näyttää perinteisen karjalan rinnalla — ei siis välttämättä sen tilalla — olevan käytössä erilaisia venäjänsekaisia tapoja puhua karjalaa. Tavat erottuvat toisistaan venäläis-karjalaisen kielenvuorottelun rakenteellisten ominaisuuksien osalta. Näitä erilaisia tapoja puhua karjalaa olen työssäni päättänyt kutsumaan koodeiksi.

Jokainen haastateltavani käytti haastattelun kuluessa useita koodeja, useimmat

kuitenkin siten, että jokin koodi oli selvästi vallitseva. Aineiston analyysit paljastivat tiivistäen seuraavaa. Puhujat, jotka suosivat perinteistä karjalaa, pyrkivät säilyttämään DOC-rakenteen selkeästi venäjän mallin mukaisena ja käyttivät sitä koodinvaihtokontekstissa, kun taas puhujat, jotka haastattelussa käyttivät enimmäkseen jotakin venäjänsekaisista koodeista, pyrkivät alistamaan DOC-rakenteen niille samoille säännöille, jotka koskevat karjalan omaperäisiä nesessiivirakenteita, ja käyttivät sitä tyypillisen rakennelainan tavoin.

Yleiskielitieteellisistä tuloksista kiintoisimpia on, että nykykarjalaisessa puheyhteisössä variaatio ei näytä juurikaan kiinnittävän sellaisiin perinnäisiin sosiolingvistiisiin muuttujiin kuin ikä, koulutustausta ja puhujan kaupunkilaisuus tai maalaisuus vaan näyttää varsin usein liittyvän pikemminkin hyvin yksilökohtaisiin ominaisuuksiin, muun muassa syvään kielitietoisuuteen tai sen puuttumiseen. Näyttää myös siltä, että kaksikieliset puhujat saattavat pohjimmitaan olla hyvinkin kykeneväisiä sääntelemään kielen muuttumista, ehkä jopa manipuloimaan muutoksen suuntaa, mikä tuo lisäväriä kielen muuttumisen yleisistä mekanismeista käytävään keskusteluun. Edelleen tutkimukseni osoittaa, että sekavarieteettien kehittymistä mallintavat jatkumot, joita on hiljan esitetty useitakin, eivät ilmeisesti sovellu kovinkaan hyvin karjalais-venäläisen kielenvuorottelun kuvaamiseen: vakiintunutta sekakieltä lukuun ottamatta kaikki jatkumoiden oletamat vaiheet näyttävät nykykarjalaisessa puheyhteisössä elävän rinnan.

Tutkimukseni on pitkälti myös uusien näkökulmien etsiskelyä ja testaamista. On selvää, että nykypuhekarjalan kaltaisen kielimuodon tutkiminen edellyttää erilaisia metodeja ja lähestymistapoja kuin perinteisessä fennougristiikassa on käytetty. Kiipeästi tarvitaan myös keskustelua alan tut-

kimuksen metodologisista ja teoreettisista premisseistä. Havainnollistan lopuksi muutamian dian avulla — ja tarkoituksellisesti hieman kärjistäen — eräitä niistä implikaatioista, joita työlläni on suomalais-ugrilaisien kielten ja venäjän kontaktitutkimuksen metodologian ja yleisten lähtöoletusten kannalta.

Alan tutkimukset vaalivat perinteisesti ajatusta »puhtaasta karjalasta», (meidän) itäisestä sukukielestämme, jossa toki on tiedetty olevan enemmän venäjän vaikutusta kuin suomessa. Yhtä kaikki: karjala elää edelleenkin mielissämme eksoottisena, alkuperäisenä, turmeltumattomana, ikiaikaisena laulun ja runon kielenä, jota vieraanvarainen sukukansamme pakisee idyllisissä kylissään jossakin siellä »rajan takana» (kuva 1).¹

Tiedämme kuitenkin hyvin, että nykytodellisuus on jotakin muuta: karjalaiset eivät enää puhukaan niin kuin heidän mielikuvamme mukaan pitäisi. Monet heistä puhuvat karjalaa mielestämme huonosti, sekoittaen karjalankieliseen puheeseensa huomattavissa määrin venäjää. Kuvassa 2 näkyvien, sinne tänne vinksattavien sähköpylväiden tavoin kielten sekoittaminen pilaa ikiaikaisen itämerensuomalaisen maise-man.

Synkimmissä visioissa turmeltu karjalan kieli tekee lähtöään tuonilmaisiin: mahdollavan naapurikansan raskas hengitys on vuosikymmenten ajan leijunut ilmassa kuvaan 3 tallentuneen syyshallan tavoin. Venäjän kielen kuura peittää hiljalleen alleen ikiaikaisen runon ja laulun maan.

Jatkuvan ja laajan kielten sekoittelun myötä karjalan kielen itämerensuomalaiseen rakenteeseen levittäytyy yhä uusia venäläisyyksiä karjalaisessa pihapiirissä rehottavien nokkosten tavoin (kuva 4).

Eräissä aiemmissa itämerensuomalais-

venäläistä kielenvuorottelua käsitelleissä tutkimuksissa on esitetty, että ainoa tapa pelastaa, mitä vielä pelastettavissa on, on kirjaimellisesti radikaali kielenhuolto: venäjän rikkaruohojen — niin uusien kuin suhteellisen vanhojenkin sellaisten — armoton kitkeminen pois juurineen paitsi tekeillä olevasta standardikarjalasta myös karjalaisten puhekielestä.

Asian voi kuitenkin nähdä myös toisin. Tarkastelkaamme lähemmin nokkosta. Suomalaisina me miellämme nokkosen nimenomaan rikkaruohoksi. Karjalaiskylissä nokkonen kuitenkin on vanhastaan yleisesti käytetty ruoanjatke, joka kuivattuna tuo tärkeän raudanlähteen talviseenkin ruokavaliioon. Nokkosen tavoin myös venäjstä karjalaan kielten sekoittumisen kautta siirtyvistä ilmaisukeinoista monet tuovat jonkin tärkeän lisän ihmisten väliseen kommunikointiin. Yksi tällaisista ilmaisukeinoista on DOC-rakenne, joka mahdollistaa kahden eri välttämättömyyden vivahteen — dynaamisen ja deonttisen nesessiivisyyden — erottamisen toisistaan myös syntaktisen rakenteen tasolla. Monesti nimenomaan hetkittäinen turvautuminen venäjän kielen ilmaisuvaroihin tekee karjalaiselle mahdolliseksi ilmaista itseään koodilla, joka on perustaltaan karjalaa; toinen vaihtoehto olisi tyytyä puhumaan yksikielistä venäjää.

Edelleen, kuten kuvasta 5 käy ilmi, perinteiset elinkeinot ovat Karjalassa niin kuin muuallakin maailmassa mukautuneet nykyajan vaatimukseen: omin käsin rakennettujen puuveneiden asemesta Karjalan kalastajat matkaavat kaukaisimmille apajilleen isomoottorisilla lasikuituveneillä. Kuva 6 puolestaan kertoo meille, että edes vuohet eivät Karjalassakaan enää syö puukaukaloista vaan monivärisistä muoviympäreistä.

Myös perinteisessä kylämaisemassa

¹ Väitöstilaisuudessa esitettiin kahdeksan diakuvaa.

uusi limittyy vanhaan: kuvassa 7 näkyvään vanhaan taloon on jo kauan sitten lisätty toinen kerros, ja uudisrakennuksia on aina noussut entisten asuinsijojen rinnalle. Satakunta vuotta sitten kuvassa näkyvä vanha talo oli uusi. Sadan vuoden kuluttua kukaan ei enää muista, että viereinen, keltaiseksi maalattu talo on joskus erottunut kyläkuvasta nimenomaan uutuutensa vuoksi. Sama koskee kieltä: lopulta vieras vaikutus, joka on tullut jäädäkseen, ei enää erotu omasta muuten kuin historiallisen kielentutkimuksen keinoin — jos sittenkään.

Uusi ei todellakaan ole aina kaunista — ei maisemassa eikä kielessä. Kuvassa 8 etuvasemmalla on varasto, jonka tuttavani Jasha pykäisi pystyyn puutarhavälineidensä suojaksi metallilevyistä. Varasto on armottoman ruma ja erottuu selvästi muusta rakennuskannasta. Mutta se on funktionaalinen: se on tiivis, se ei mätäne kuten puu. Se on myös taloudellinen: metalli ei puun tavoin vaadi tavoin pintakäsittelyä säilyäkseen. Varasto ajaa asiansa. Eikä häiritse ainakaan Jashan silmää, ja ilmeisesti naapuritkin ovat siihen vuosien kuluessa tottuneet, koskapa sellaisia on rakennettu muuallekin. Myös venäjän ilmaisuvarojen käyttöä karjalankielisessä puheessa voi lähestyä funktionaalisuuden ja käytettävissä olevien resurssien tehokkaan hyödyntämisen näkökulmasta.

Kuva nostaa esiin toisenkin tärkeän seikan, joka on toistaiseksi jäänyt taka-alalle niin karjalan kielen kuin karjalais-venäläisten kielikontaktienkin tutkimuksessa, nimittäin sen kaikkein tärkeimmän eli elävät ihmiset: karjalan kielen ja venäjän luoteis-

murteiden puhujat. Aivan samoin kuin tätä kuvaa katsoessa pistää silmään joko vanha rakennuskanta tai tuo uusi metallilevyinen varasto, tutkija helposti näkee kielen maisemassa vain sitä, mitä haluaa löytää. Veikkaan, ettei moni teistäkään huomannut ainakaan heti, että keskellä kuvaa kävelee kylänraittia pitkin punapukuinen nainen, joka tuo lehmiiä kotiin lypsettäviksi. Ihminen hukkuu maiseman hallitsemaan kuvaan. Kielenpuhujia tarpeineen ja resursseineen unohdetaan kielenpiirteiden tarkastelun taakse. Ja kuitenkin nimenomaan puhujat, ihmiset, jotka käyttävät kieltä arkiseen kommunikointiin, ovat kaikkein tärkein edellytys niin minkä tahansa kielen säilymiselle kuin kielen muutosten syntymiselle ja leviämiselle. Ainoastaan sellainen kieli, jota vanhempi polvi puhuu seuraavalle voi säilyä elinvoimaisena. Ainoastaan sellainen kieli, jota käytetään luovasti, pystyy vastaamaan ajan haasteisiin ja tyydyttämään täysin puhujien kommunikaatiotarpeet.

Viime kädessä tutkimukseni tulokset todistavat karjalan kielen puhujien hienosta kyvystä hyödyntää kaikkia ilmaisuvarojaan ja taidosta tehdä vierasperäisestä omaa, tavalla tai toisella. Kunnioittamalla entistä enemmän karjalaisten kielellistä joustavuutta ja luovuutta ja lähestymällä karjalaisen kieliyhteisön moninaisuutta entistä hermeneuttisemmin ja entistä enemmän puhujien itsensä näkökulmasta, voimme paitsi lisätä yleistä kielitieteellistä tietoa ehkä jopa vaikuttaa välillisesti myös siihen, että karjalaiset jatkavat kielensä luovaa käyttöä tulevalakin vuosituuhannella. ■

ANNELI SARHIMAA *Syntactic transfer, contact-induced change, and the evolution of bilingual mixed codes: Focus on Karelian-Russian language alternation*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 1999.

Yleisen kielitieteen laitos, PL 4 (Fabianinkatu 28), 00014 Helsingin yliopisto
Sähköposti: anneli.sarhimaa@helsinki.fi